

**אם אמי היתה
פּלטיפּוס...**

אם אמי היתה פלטיפוס...

תינוקות היונקים
ואימהותיהם

דינה ל. מייכלס
איורים: אנדרו ברתלמס

מוקדש לקיילה, צדיק ומירה גילנה - התינוקות היונקים שלי

התוכן

7	פלטיפוס
11	פיל אפריקני
15	קואלה
19	קוף טמרין זהוב
22	לוויתן אפור
27	גירפה
31	חדף
35	כלב-ים
39	עטלף מקסיקני מזונב
42	אריה
47	דוב הקותב
51	היפופוטם
54	אורנגוטן
59	אדם
62	אגרון מונחים
64	אינדקס

* יונקים רבים מצויים בסכנת היעלמות מכדור הארץ שלנו.

 * מצוין בעלי חיים שקיומם נתון בסכנה בימים אלה.

אם אמי היתה פלטיפוס...

...הייתי בוקע מביצה!

איך נולדת?

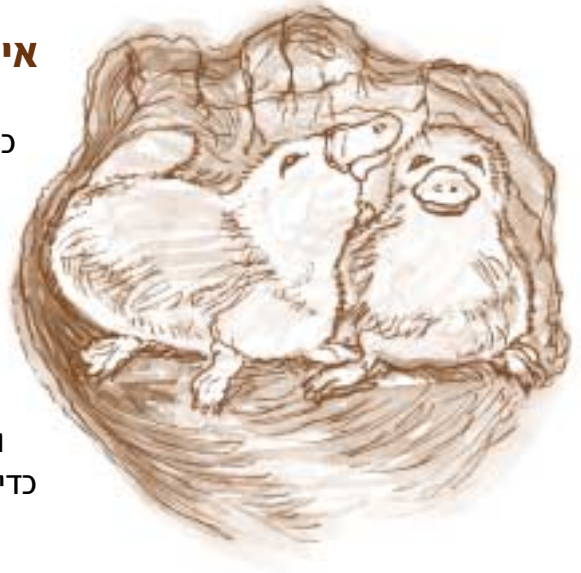
לקראת בואי, בנתה אמי קן ליד פלג מים. היא הניחה בו שתי ביצים, שקליפתן דמוית עור וגודלן כשל ענבים. הביצים שלנו הודבקו יחדיו כדי שלא נתנתק או נתגלגל. אמי אספה את הביצים בזנבה והניחה אותן על בטנה. נחנו שם עשרה ימים עד שהגיע זמן הבקיעה.

כשבקעתי מהביצה הייתי בגודל שעועית, ללא שיער, צבעי רוד בהיר ועיני עצומות וחתומות. נאחזתי בפרווה של אמא. חלב התחיל לבעבע מאתרי החלב על החזה שלה. ליקקתי את החלב מפרוותה.

איך גדלת?

כמעט ארבעה חודשים התקיימתי על החלב של אמא. בזמן שגדלתי, צמחה לי פרווה, חומה רכה וחלקה. עיני נפקחו ויכולתי לחול, לנהום כמו גור כלבים, ולהשמיע ציוצים. כשאמי עצבה את הקן כדי להשיג מזון לעצמה, היא דאגה תמיד לסתום את הכניסה לקן בבוץ כדי שאחי התאום ואני נהיה מוסתרים ובטוחים. כל פעם שחזרה, היה עליה לחפור כדי להיכנס לקן.

מה אתה יודע לעשות?

כשהייתי בן ארבעה חודשים, עצבתי את הקן בפעם הראשונה. אורכי כבר היה יותר מ-30 סנטימטר ומשקלי כחצי קילו. אמא נכנסה איתי למים לשחייה הראשונה שלי. היא הראתה לי איך לתפוס ביצי חרקים, אחר-כך ריסקה אותן בין שני הלוחות הקשים בלסתותיה ונתנה לי לאכול אותן.

עכשיו אני בן חמישה חודשים. אני עדין חוזר לקן שלי כדי לישון עם אמא. אבל, בקרוב מאוד, אעזוב ואחפור לי מינהרה משלי בפלג מים אחר. ושם, באחד הימים, אבנה קן לתינוקות שלי עצמי.

ומה אתה אוכל?

אני מחפש את המזון על קרקעית הפלג. בעזרת המקור שלי אני מוצא יצורים, כגון חסילונים ותולעים ואוכל אותם. המקור עוזר לי למצוא מזון שאינני רואה. הוא רך וגמיש, לא קשה כמו מקור של ברווז. אני מקפל את המקור שלי בצורת צינור שטוח ומשתמש בו כדי לינוק את החסילונים והתולעים. אני שומר אותם בשקיות שבלחיים שלי עד שאני עולה שוב אל פני המים. אני טוחן את המזון בלסתותי בזמן שאני צף על פני המים.

9

הזכר של הפלטיפוס הוא אחד היונקים הרעילים המעטים בטבע. כשזכר אחר מתקרב יתר על המידה, הפלטיפוס דוקר את היריב בדורבן שברגלו האחורית. הארס מהמם את היריב ומאפשר לפלטיפוס להימלט. רק לזכרי הפלטיפוס יש דורבנות רעילים.

אם אמי היתה פיל אפריקני...

...הייתי נולד בחבטה!

איך נולדת?

אחרי כמעט שנתיים בבטן של אמא, הייתי מוכן להיוולד. אמא שלי נצמדה לפילה אחרת, ונשענה על הגב הרחב והחם שלה. אחר-כך הפילות האחרות והפילונים התאספו סביבי, רועמים בקולם, מניעים את החדקים שלהם ומנפנפים באוזניהם. נפלתי על הארץ בין רגליה האחוריות של אמי בחבטה. אמי והפילה שעזרה לה ניקו אותי בעזרת החדקים, הניבים והרגליים הקדמיות שלהן. בקושי חלפו עשרים דקות מאז שנולדתי, וכבר עמדתי על רגליים מתנודדות. אמי איבקה אותי בענני אבק ענקיים כדי לעזור לי להתייבש. אחר-כך היא הסתלקה כדי לשתות מים. הפילים האחרים טיפלו בי עד שאמא חזרה.

איך גדלת?

כשנולדתי הגובה שלי היה בערך מטר והמשקל שלי כ-90 קילוגרם - בדיוק הגודל הנכון לפיל תינוק. כשאמי עמדה או הלכה, הייתי נכנס בדיוק מתחת לבטן שלה. הנחתי לחדק שלי לתלות ברפיון בצד אחד וקירבתי את שפתי לאחת הפטמות בין רגליה הקדמיות של אמא. לפעמים מצצתי את החדק שלי, בדיוק כפי שתינוק אנושי מוצץ את בובהו.

הפילים גדלים לאט. עד שאהיה בן תשע, אבילה לפחות חצי מזמני קרוב מאוד לאמא. פיל זכר עוזב את קבוצת המשפחה שלו בהגיעו לגיל שבין שתיים-עשרה לעשרים שנה. הנקבה נשארת עם משפחתה כל חייה.

12

מה אתה יודע לעשות?

בני המשפחה שלי מלמדים אותי דברים שפילים צריכים לדעת: איך להכיר זה את זה, איך למצוא אוכל ומים, ואיך לשחות, כשהחדק משמש לי ככצינור שבורקל. בזמן שאני לומד, אמי מטפלת בי היטב. אם אני הולך לאיבוד, היא מחפשת אותי. אם אני מועד, היא כורכת את החדק שלה סביב גופי ועוזרת לי לקום. היא עוזרת לי לעלות בגבעות ולטפס מעל גזעי עצים. היא דוחפת אותי ועוזרת לי לצאת מבוכץ עמוק. היא נוגעת בי קלות בחדק שלה ומרגיעה אותי. לפעמים, אם אני לא מתנהג יפה, היא נותנת לי מכה בחדק. הדבר שאני הכי אוהב הוא שהיא רוחצת אותי בחדק שלה.

אנחנו נודדים תמיד עם עדר הפילות והפילונים האחרים. אבא שלי והפילים האחרים מצטרפים אלינו בדרך כלל רק כשמגיע הזמן להזדווג.

ומה אתה אוכל?

השיניים הראשונות שלי היו כל כך קטנות שלא יכולתי ללעוס בהן את העלים והעשבים הקשים שהפילים אוהבים. בשלושת החודשים הראשונים של חיי, החלב של אמא היה המזון היחידי שלי. אחר-כך שיני החלב שלי נשרו וצימחתי שיניים חדשות, שבהן יכולתי לאכול צמחים. אני אמשיך לינוק עד שאהיה בן ארבע ויהיו לי ניבים באורך 30 סנטימטר. אז, כבר אדע למצוא את המזון שלי. אשתמש בחדק שלי כדי לתלוש צמחים הגדלים על האדמה או גבוה בעצים. אכלה שש-עשרה שעות ביום בחיפוש אחר מזון.

13

הרגליים של הפילים חזקות דיין לצעוד על סלעים ואבנים, אבל הן גם רכות וספוגיות. רגליים גדולות ועגולות עוזרות לפזר את משקלו של הפיל על פני שטח נרחב. על-ידי כך יורד הלחץ של המשקל הרב הזה מעצמות הרגליים. פילים יכולים לנוע בשקט על רגליהם הגדולות, הרכות והמרופדות, למרות שהם יכולים להגיע למשקל של יותר מ-4.5 טונות. הפילים כמעט אינם משאירים טביעות רגל.

אם אמי היתה קואלה...

...הייתי נולד על עץ באוסטרליה!

איך נולדת?

לפני שנולדתי, אמי כבר הכינה לי קן. לא כמו קן של ציפור, אלא כיס רך וחמים בבטנה. היא ישבה על ענפיו של עץ אוקליפטוס והמתינה בזמן שאני גדלתי ברחם שלה. הפרווה בצד האחורי של גופה היתה כמו כר מעולה ורך. לבסוף, יצאתי - יותר קטן מענב! עיני ואוזני היו סגורות וחתומות. יכולת לראות את כלי הדם מבעד לעורי הדק. היו לי טפרים זעירות, חדות כסיכות ברגלי הקדמיות ושרירי כתפיים חזקים. יכולתי לזחול דרך הפרווה העבה של אמי אל הפתח העגול הקטן של הכיס שלה. הכיס נפתח לאחור, לעבר רגליה, לא כמו הכיס של הקנגרו. אחרי שנכנסתי, מצאתי שתי פטמות. התחברתי אל אחת מהן. הפטמה תפחה, כך שלא יכולתי בשום אופן ליפול ממנה. נשארתי שם שישה חודשים ושתייתי מהחלב של אמי.

איך גדלת?

לאט-לאט, תוך שתיית החלב של אמא, התחלתי לגדול. הכיס שלה התמתח וגדל יחד איתי. כשהעינים שלי נפקחו סוף-סוף, הצצתי החוצה בפעם הראשונה. הייתי יצור צנום וכחוש עם פרווה חומה ושטוחה, ששערותיה קצרות.

כשהתחלתי לצאת מכיסה של אמי לגיחות קצרות, הרחתי שיש משהו טעים בסביבה. הושטתי את ראשי קדימה והלכתי בעקבות הריח. זה הוביל אותי לחומר רך בצבע ירקרק כהה, מין דייסה בשם 'פאפי', שיצא מפי הטבעת של אמי. הוא היה עשוי עלים, שאמי לעסה ובלעה. כשהתחלתי לאכול 'פאפי', החלב של אמא נעשה סמיך

ועשיר יותר. כשאני ניזון מחלב ו'פאפי', גדלתי במהירות. בתוך שבועיים הופיעו השיניים והפכתי לקואלה בעל פרווה פלומתית כפי שאני היום.

16

מה אתה יודע לעשות?

בגיל שבעה חודשים כבר הייתי גדול מדי לכיס והפסקתי לינוק. עכשיו אני מתכרבל בחיקה של אמי ונרדם. כשהיא מתעוררת אני רוכב על הגב שלה בזמן שהיא עוברת בין עצי האוקליפטוס.

ביום ההולדת הראשון שלי, אמי תצפה לתינוק חדש. כשהוא יוציא את ראשו מתוך הכיס שלה, אצטרך לעזוב את אמי, מפני שהעלים הטובים בחורשה שלה לא יספיקו לכולנו. לכן, אצטרך לצאת ולמצוא לי עץ משלי.

ומה אתה אוכל?

לנו הקואלות חיים איטיים, עצלים. אנחנו ישנים כל היום בעץ שלנו. אחר-כך, בלילה, אנחנו אוכלים את המזון האהוב עלינו - עלי אוקליפטוס. העלים מכילים מים בשפע ואני לא צריך לשתות הרבה. אני כל כך אוהב עלי אוקליפטוס שאני יכול להישאר על אותו עץ ימים שלמים. אני אוכל גם עלי דבקון לכן ועלים אחרים.

17

עלי האוקליפטוס משמשים גם לייצור סוכריות נגד שיעול - ומפני שקואלות אוכלות כל כך הרבה אוקליפטוס, גם להם יש ריח של סוכריות נגד שיעול! הריח עוזר להם להרחיק פרעושים. באוסטרליה יש יותר משבע מאות מינים של עצי אוקליפטוס, אבל הקואלות אוכלות רק את עליהם של חמישה-עשר מינים. האף הרגיש שלהם עוזר להם להריח אם עלי האוקליפטוס הם מהמין הנכון.

אם אמי היתה קוף טמרין זהוב...

...הייתי נולד במיטה משפחתית!

איך נולדת?

אמי ילדה אותי, אחד מזוג תאומי טמרין, בתוך נקב בעץ. משפחתי השתמשה בקן הזה כל כך הרבה זמן שהוא היה מרופד בשכבה עבה של פרוות טמרין. כולנו ישנו מצופפים יחדיו, נהנים זה מחומו, חברתו וריחו של זה.

נולדתי בליל אביב גשום. עיני, שנראו כשתי סיכות שחורות, היו פקוחות לרווחה. אורכי היה 8 סנטימטרים, עם זנב בן 5 סנטימטרים, והיתה לי פרווה זהובה. משקלי לא עלה על 30 גרם. כל כולי הייתי קטן מהראש של אבא. למרות היותי צעיר, כבר הייתי בקיא בשלוש מיומנויות מצילות-חיים: היצמדות, זחילה, ויניקה. בעזרת אצבעות בעלות טפרים ארוכות נתליתי בפרוות אמי. טיפסתי על הפרווה ומצאתי את פטמותיה - היו שם אחת בשבילי ואחת בשביל האח התאום שלי.

איך גדלת?

בשבועיים הראשונים, היה צורך לשאת אותי כל היום. אבי, אחי ואחיותי, כולם נשאו אותי לפי התור. בתחילה, לא עזבתי לרגע את גופה של אמא עד שקרעו אותי ממנה. אינסטינקט ההיצמדות שלי היה חזק, אבל לפעמים אחד הקופים האחרים בקן היה מוריד אותי בכוח מגבה. לפעמים אמי היתה 'מגרדת' אותי מגבה בעזרת ענף, כשהיא משמיעה קולות ציוץ ומנסה לנשוך אותי. היא לא ניסתה להכאיב לי. היה לה קל יותר למצוא מזון בלעדי.

בשבוע השלישי לחיי, אמי עדיין הניקה אותי, אבל עכשיו אבי היה נושא אותי רוב הזמן. כעבור שבועיים, כבר הייתי מספיק גדול להתחיל לרוץ, לקפוץ ולטפס בכוחות עצמי. עד מהרה משפחתי לא נאלצה עוד לשאת אותי. וגם הפסקתי לינוק.

מה אתה יודע לעשות?

האח התאום שלי ואני משחקים הרבה. אנחנו מתגוששים ומתאבקים, מתנפלים זה על זה ורודפים זה אחרי זה. מתבואים הוא אחד המשחקים האהובים עלינו ביותר. עוד משחק אהוב הוא המקלעת: אני נשען על ענפים, מכופף אותם וכשהם חוזרים למצבם הקודם הם מעיפים אותי באוויר. לפעמים, אחי התאום ואני מתנפלים על אחד המבוגרים. כרגיל המשחקים שלנו הם רק לשם הנאה, אבל אם אנחנו מקימים מהומה רבה מדי, אחד המבוגרים עלול להעניש את זה שהתחיל.

ומה אתה אוכל?

קופי טמרין חולקים את מזונם. כשהייתי בן חמישה שבועות, התחלתי לאכול מזון מוצק. כל מי שנשא אותי היה מעביר לי פרי רך או תולעת עסיסית. עכשיו, אחרי שהשיניים הראשונות שלי בקעו, אני יכול ליהנות מחגבים פריכים וגם מתיקנים.

אני מתרוצץ עם שאר בני משפחתי בזמן שהם אוכלים או נחים בחלל הקן שלנו. כשאהיה בן שנה וחצי, אעזוב את הבית ואקים משפחה משלי.

טמרינים ממליטים שני זוגות תאומים בשנה. תמיד מצויים בסביבה זאטוטים, כך שכל המשפחה צריכה להתגייס לגידולם. זמן לא רב לאחר שהוא מפסיק לינוק, הטמרין הצעיר יתחיל לשמש כשמרטף לאחיו ואחיותיו הצעירים. אם קיימת אפשרות לכך, אימהות ואחיות יעדיפו לשאת נקבות, בעוד אבות ואחים יעדיפו לשאת זכרים.

